

معاونت بهداشت
گروه پیشگیری و مبارزه با بیماریها

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه علوم پزشکی تهران
مرکز مدیریت بیماری های واگیر
اداره مراقبت

لیست بیماری‌ها و سندرم‌های واگیر تحت مراقبت در جمهوری اسلامی ایران

SURVEILLANCE OF COMMUNICABLE DISEASES AND SYNDROMES IN I.R.A.N

در صورت مشاهده هر یک از بیماری‌های واگیر و یا سندرم‌های تحت مراقبت، به واحد بهداشتی تعیین شده (مرکز بهداشت شهرستان / کارشناس کنترل عفونت بیمارستان) گزارش گردد.

الف: لیست بیماری‌های عمده تحت مراقبت ROUTINE SURVEILLANCE

گزارش هفتگی: سایر انواع سل (بجز سل ربوی) - انواع هپاتیت‌های ویروسی تیفوئید - بروسلا - لیشمانیوز جلدی (سالم) و لیشمانیوز احشایی (کالازار) - شیکلوزیس - سفلیس - سوزاک HIV/AIDS - کیست هیداتیک - توكسوپلاسموزیس - فاسیولاریز - لیتوسپیروزیس - پدیدکوزیس و گال	گزارش فوری (در کمتر از ۲۴ ساعت): فلج شل حاد - تب و بثورات حاد جلدی ماکولوپاپولر - سل ربوی - سیاه سرفه - دiftery - کزاز - سندرم سرخچه مالرزادی - مننژیت - مالاریا - اسهال خونی - تب دنگی تب راجعه - تب زرد - جذام - سیاه زخم جلدی - کزاز باغین - شیستوسومیازیس - یستری در بیمارستان دنبال و اکسیناسیون	گزارش آنی و بلافاصله (کمتر از ۶ ساعت): هاری - آنفلوآنزای پرندگان - تولاومی - طاعون - وبا - سیاه زخم تنفسی - بوتولیسم - زیکا - چیچونگونا - ایبولا - تب های خونریزی دهنده - کرونا - تیفوئید مقاوم به درمان - هرگونه افزایش ناگهانی موارد بیماری‌ها (طغیان یا اپیدمی)
--	---	--

ب- لیست سندرم‌های واگیر تحت مراقبت (مشمول گزارش فوری) SYNDROMIC SURVEILLANCE

۳- سندرم تب و راش (بثورات) حاد جلدی: تعریف: تب بیش از ۳۸ درجه دانه‌ی به همراه حداقل یکی از علائم زیر به صورت منتشر: ۱. لکه های کوچک و مسطح غیر همرنگ با پوست (ماکول) معمولاً به صورت منتشر ۲. دانه های کوچک و برجسته غیر همرنگ با پوست (پاپول) معمولاً به صورت منتشر الف: تب و راش: تب و راش حاد غیر ماکولوپاپولر مهم ترین تشخیص های افتراقی: سرخک - سرخچه - مننگوکوسمی حشرات منونگلوز عفونی - CHH - چیچونگونا - سفلیس - تیفوئید - راش دارویی - گزش تب بالا یا ۳۸ درجه دانه‌ی به همراه حداقل یکی از علائم زیر: ۱. دانه یا دانه های کوچک، برجسته و آبدار در پوست (زوبول) ۲. برجستگی های بزرگ پوستی حاوی مایع چرکی (تاول) یا مایع چرکی (پوستول) ۳. بثورات قاعد پوستی (زخم های بدون شیره یا پریدگی) ۴. حال عمومی بد ب- تب و راش حاد غیر ماکولوپاپولر: مهم ترین تشخیص های افتراقی: آبله - آبله مرغان - سیاه زخم - تولاومی - لیشمانیوز جلدی (سالم) - گال	۲- سندرم تب و خونریزی (بدون تروما): تعریف: تب بیش از ۳۸ درجه دانه‌ی به همراه حداقل دو علامت از لیست سندرم های ناشی از تروما نباشد: ۱. خونریزی پوست به صورت کبودی (اکیموز) ۲. خونریزی نقطه (پتشی) در پوست ۳. خونریزی دستگاه تنفس فوقانی (خونریزی از لثه یا بینی) ۴. خونریزی دستگاه تنفس تحتانی (خلط خونی) ۵. خونریزی دستگاه گوارش (استفراغ و مدفوع خونی، مدفوع سیاه) ۶. خونریزی دستگاه ادراری (ادرار خونی) ۷. خونریزی در دستگاه تناسلی (خونریزی غیر طبیعی زنانه) مهم ترین تشخیص های افتراقی: CCHE (تب خونریزی دهنده کربه تنگ) - مننگوکوسمی - تیفوئید تب دنگی - تب زرد - ایبولا - چیچونگونا - سرخک - مالاریای شدید - لیتوسپیروزی - سپتی سمی	۱- سندرم فلج شل حاد: ACUTE FLACCID PARALYSIS SYNDROME تعریف: فلج شل ناشی از ناگهانی یعنی عدم حرکت پا و یا دست بدون سابقه ترومای (ضربه) واضح جسمانی در سن زیر ۱۵ سال و با در هر سنی به شرط مشکوک شدن پزشک به فلج اطفال مهم ترین تشخیص های افتراقی: فلج اطفال - کیل باره - مننژیت - انسفالیت - میلریت عصبی - آرتریت - میوزیت - سپتیسم - انواع مسمویت - گزش حیوانات و حشرات سمی - عساورش واکسیناسیون
۷- سندرم مسمویت غذایی: FOOD INTOXICATION SYNDROME تعریف: بروز علائم زیر شامل بند ۱ تا ۲: ۱. تهوع و استفراغ بعد از مصرف مواد غذایی یا آشامیدنی ۲. شکم درد (دل پیچه) بعد از مصرف مواد غذایی یا آشامیدنی مهم ترین تشخیص های افتراقی: مسمویت با عوامل شیمیایی - مسمویت با عوامل باکتریایی، ویروسی، قارچی، انگلی - مسمویت با فلزات سنگین - مسمویت با سموم - تب مالت - مسمویت با الکل	۵- سندرم عفونت شدید ذاتی: SEVERE ACUTE RESPIRATORY INFECTIONS/ILLNESS SYNDROME (SARI) تعریف: بروز تب و سرفه و طول یک هفته پیشه اخیر همراه حداقل یکی از علائم زیر: ۱. در سیستم تنفسی ناشی از «تنفس تند» و در فترگی غلات بین دنده ای در حین تنفس، تنفس سادار، خلط خونی ۲. در سیستم قلبی عروقی (درد قفسه سینه، افت شدید فشار خون، اختلال ریتم) ۳. در سیستم عصبی (گشایش سطح هوشیاری، تشنج) مهم ترین تشخیص های افتراقی: کرونا - سل - سیاه سرفه - دiftery - سرخک - سیاه زخم - تولاومی - طاعون	۴- سندرم شبه آنفلوآنزا (ILI): INFLUENZA-LIKE ILLNESSES SYNDROME تعریف: تب به همراه سرفه ای یا در طی یک هفته اخیر رخ داده باشد. مهم ترین تشخیص های افتراقی: آنفلوآنزا - پارآنفلوآنزا - سیاه سرفه - کرونا - سارس
۱۲- سندرم تب طول کشیده PROLONGED FEVER SYNDROME تعریف: داشتن تب بیش از ۳ روز به همراه یکی از علائم سردرد خفیف، درد عضلات، کوفتگی بدن و حال عمومی بد. مهم ترین تشخیص های افتراقی: سل - مالاریا - بروسلا - تیفوئید - بروسلا - لیتوسپیروزی - تب دنگی - لیشمانیوز احشایی (کالازار) - تب کیو - انواع هپاتیت - HIV/AIDS	۱۰- سندرم زردی حاد ACUTE JAUNDICE SYNDROME تعریف: «زردی در سفیدی چشم» یا زردی زمر زبان یا زردی خست وسط شکم مهم ترین تشخیص های افتراقی: - انواع هپاتیت - مالاریای شدید - لیتوسپیروزی - بورلیوس - تب زرد - فاسیولاریز - مسمویت های شیمیایی - مسمویت های قارچی	۸- سندرم اسهال حاد غیر خونی ACUTE DIARRHEA (NON-BLOODY) SYNDROME تعریف: اسهال حاد (غیرخونی) یعنی دفع حداقل ۳ بار مدفوع شکل و ۲۴ ساعت بعد از مدفوع و اسهال یا شکم درد (دل پیچه) مهم ترین تشخیص های افتراقی: اسهال ناشی از عوامل میکروبی، ویروسی، باکتریایی - وبا - تب مالت - عوامل شیمیایی
۱۵- سندرم تب و تورم دندانی FEVER AND LYMPHADENOPATHY SYNDROME تعریف: بروز تب به همراه تورم دندانی (تورم دندانی) گردن / زیر بغل / کشاله ران (تب بیشتر از ۳۸ درجه دانه‌ی به همراه حداقل یکی از علائم زیر: بزرگی غدد لنفاوی / درد دندانی / التهاب غدد لنفاوی) مهم ترین تشخیص های افتراقی: طاعون - تولاومی	۱۴- سندرم مرگ ناگهانی و غیرمنتظره (مرگ مشکوک) SUDDEN DEATH AND UNEXPECTED SYNDROME تعریف: مرگی که فاصله بین شروع علائم و وقوع مرگ کمتر از ۲۴ ساعت باشد و علت بیماری را دانی، تروما، قتل و موارد مشابه نباشد و علایم پوستی از قبل پتشی، پورپورا، اکیموز، خونریزی در فرد مشاهده می شود: ۱. توقف نبض و تنفس بعد از بیش از ۱۰ دقیقه در فاصله کمتر از ۲۴ ساعت از شروع علائم بیماری ۲. مرگ غیرمنتظره مرگ ناگهانی که با دلایلی مانند کوفتگی، بیماری مزمن یا حوادث ترسناک (مرگ از رانندگی - تروما - می کشند، اراکند ناشناخته شد) ۳. فاصله بین شروع علائم و وقوع مرگ کمتر از ۲۴ ساعت مهم ترین تشخیص های افتراقی: انسفالیت - مننژیت - عفونتهای شدید - وبا - طاعون - مسمویت های شدید - مارگزینی معروف الکل و مواد مخدر	۱۳- سندرم شوک عفونی تعریف: بیمار بدحال با شواهد یک عفونت موضعی یا سیستمیک (به عنوان مثال رپیت ترشح چرکی) یا احتمال (استعداد) عفونت مثل نقص ایمنی، سوختگی، ... بعد از حداقل ۳ علامت از ۳ علامت حیاتی ذیل: ۱. ناکمی پنه (تنفس تندتر از حد نرمال) ۲. ناکمی گاردی (ضربان قلب بیشتر از حد نرمال) ۳. داشتن حرارت کمتر از ۳۶ درجه سانتی گراد (هایپوترمی) یا داشتن تب بالای ۳۸ درجه سانتیکراد (هایپر ترمی) مهم ترین تشخیص های افتراقی: مننگوکوسمی - تیفوئید - بروسلا - طاعون - آنفلوآنزا - کرونا - سارس - مالاریا - وبا - خشک - تب های خونریزی دهنده - سیاه زخم علائم کمکی: ۱. اختلال عملکرد ارگانهای دور از محل عفونت (بدلیل هیپوپرفیوزن و بروز ایسکمی) ۲. افت فشار خون که با تجویز مقدار مناسب مایعات متعادل نمی توانم ساین، رینگراکتات قابل برگشت باشد. ۳. ایسکمی پوست، پرشدگی خون مویری بیشتر از ۳ ثانیه یا رنگ پریدگی پوست (در کودکان) (پس از برداشتن فشار انگشت از روی پوست، برگشت رنگ به پوست به حالت اولیه، بیشتر از ۲ ثانیه طول بکشد). ۴. اختلال عملکرد کلیه: (اولیگوری) ۵. ناکمی گاردی (ضربان قلب بیشتر از حد نرمال) ۶. اختلال عملکرد ریه: تنگی نفس، کبودی مخاط ها و انتهاها ۷. سردی انتهای اندامها (گاهی و در مراحل پیشرفته)
۱۶- سندرم بیماری های آمیزشی SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES SYNDROME تعریف: وجود هر یک از علائم زیر: * در نوزادان: ترشح ششمی * در خانم ها: درد زیر شکم - ترشح واژینال * در آقایان: ترشح بیضی - ترشح مجرا * زخم یا زگیل تناسلی - التهاب مقعد - تورم اینگوینال مهم ترین تشخیص های افتراقی: سوزاک - سفلیس - زگیل تناسلی - تاورم گنرید		